

"Medar-ı niza bir mesele varsa, meşveret ediniz. Çok sıkı tutmayınız; herkes bir meşrepte olmaz." ifadesindeki "çok sıkı tutmayınız"dan ne anlamalıyız?

İslam dairesinde farklı meslek ve meşreplerin olmasının iki temel faktörü vardır. **Birisi** Allah'ın isim ve sıfatlarının tecellisine bakıyor. **Diğeri ise** insanların kapasite ve kabiliyet durumuna bakıyor.

Allah'ın her bir isim ve sıfatı tecelli ederken mana ve hükmünü, tecelli ettiği yerde ve mahalde icra edip tezahür ettirmek istiyor. Diğer isim ve sıfatlar da aynı şekilde tecelli edince, eşyada ve mevcudatta bir ihtilaf, bir farklılık bir başkalık hasil oluyor. Nasıl ki, Allah'ın isim ve sıfatları mana ve hüküm noktasından birbirinin aynı olması mümkün değildir. O mana ve hükümlere mahal ve mazhar olan eşyanın ve mevcudatın da birbirisinin aynısı ve kopyası olması mümkün değildir. Demek eşyadaki ve mevcudattaki ihtilaf ve farklılıklar, Allah'ın isim ve sıfatlarından gelen fitri bir durumdur. Bu yüzden eşyayı ve mevcudatı bir kalıp içine sokup aynileştirmek ve her şeyi bir tek tip haline getirmek fitrata aykırı bir ütopyadır.

İnsan eşya ve mevcudat içinde daha özel ve daha seçkin bir konuma sahip olduğu için, insanların durumu biraz daha farklıdır. İnsan, varlıklar içinde şahsiyet ve kabiliyet noktasından evrenin küçük bir nümunesi, küçük bir modeli gibidir. Her bir insan adeta değişik bir alem, farklı bir kainat gibidir. Duyguları, kabiliyetleri, düşüncesi ve mizacı noktasından insan tek başına bir alemdir. Yukarıda bahsedildiği gibi, Allah'ın isim ve sıfatlarının farklı mana ve hükümleri insanda daha belirgin ve keskin bir şekilde tecelli ediyor. Böyle olunca, her bir insan özellik ve şahsiyet açısından diğer insanlardan tamamen farklı bir mahiyete sahip oluyor. Onun için bir insanın mizaç ve karakteri diğer insanınki ile aynı olmuyor, tamamen farklı, hatta zıt ve muhalif olabiliyor. İnsanları farklı kılan ve her birisini diğerinden başka bir alem yapan şey, Allah'ın isim ve sıfatlarının farklı mana ve hükümlerinin bir iz düşümüdür.

Meşrepler, aynı meslekler içinde farklı hizmet tarzlarını benimseyen meslek kolları gibidir. Aynı meslek içinde farklılaşma ve ihtilaf, insanların mizaç ve anlayışlarının farklılığından ileri geliyor. Aynı mesleğe gönül vermişler, lakin birisi böyle hizmet ederse daha faydalı olur, diğeri de şöyle olursa daha iyi olur düşüncesi ile hareket ettikleri için farklılıklar ortaya çıkıyor. Bu farklılıkların kökeni yine Allah'ın isimleri ve insanların kapasitesine bakıyor.

Mesela, Nurculuk bir meslektir; bünyesinde bir çok farklı meşrepleri barındırıyor. Eğitim müesseseleri ile hizmet etmeye çalışanlar, Risale-i Nurları Osmanlıca yazı ile yazmayı kendine meşrep edinenler, Risale-i Nurları okuma ve anlatmayı kendine meşrep yapanlar gibi bir çok meşrep ortaya çıkmıştır. Bu meşrepler birbirisinin aleyhinde olmadığı müddetçe farklı meşrep takip etmelerinde bir sakınca yoktur.

Yalnız, kendi meşrebini meslek yerine koyup, "**Nur mesleği budur, diğerleri Nur mesleğinin dışındadır.**" tavrına girilir ise, o zaman husumet, niza, taassup, başlar. Bu durumda meşrep ve meslek ilaç ve güzellik iken, zehir ve çirkin bir hale girer. Özünde meslek ve meşrepler güzel iken çirkinleştirenler, dar ve basit düşünceli insanlardır. Nasıl meslek mezhep yerine, mezhep fırka yerine, fırka da İslam yerine geçemez ise, meşrep de meslek yerine geçemez.

Mizaç, her bir insanın fitri eğilimlerine ve karakterlerine denir. Yukarıda izah edildiği üzere, Allah'ın her bir isim ve sıfatı insana farklı ve başka bir mahiyet ve mizaç vermiştir. Bu yüzden her insan bir alem ve kainat gibidir. Bir insan asla başka bir insan ile özdeşleşip onun aynısı olamaz. Ama kendine yakın hissettiği insanlarla aynı meşrep ve meslek çatısı altına girebilir.

Bazı insanlar fitrat ve mizaç olarak çok güçlü olduğu için, sair zayıf ve basit mizaçlı insanları tesiri altına alıp ona rehberlik ve kanaat önderliği yapabilir. Ekseri olarak meşrepleri yönlendirenler de mizacı ve mahiyeti güçlü karizmatik insanlardır. İşte bu güçlü mizaçlar, bazen meşrep gibi algılanıp aynı meşrep içindeki başka mizaçlar ile çatışabiliyor. Bu da meslek ve meşrepler içinde ayrışmalara ve bölünmelere sebep oluyor. Hatta bazen menfi anlamda kavga ve gürültülere de sebebiyet verebiliyor. Bu yüzden meşrebin çitası ne kadar geniş tutulur ise, meşrep içindeki mizaçlar o kadar rahat ve kolay hizmet edebilirler.

Ama maalesef insanların ekserisinin eğitim ve anlayış seviyesi taassup ve bağınazlık düzeyinde olmasından dolayı, kendine yakın bulduğu mizaçlara fanatiklik derecesinde bağlandığı için, diğer mizaçtakileri yabancı, hatta bazen de düşman olarak algılayabiliyor.

Mizaç, meşrep değildir; meşrep de meslek değildir. Meslek mezhep değildir; mezhep de fırka olmadığı gibi, fırka da din değildir. Bu ölçülerin farkında olup, meseleye geniş ve ihata ile bakarsak, hem İslam'ın birlik ve beraberliği hem de cemaatin dayanışma ve kardeşlik duyguları temin edilir. Yoksa kavga ve gürültü yükselir, dahili ihtilaf hiç bitmez.

Özet olarak, insanların kabiliyet ve mizaçları muhtelif olduğu için, hepsini bir kalıba sokmak ve tek tip bir meşrep altında tutmak mümkün olmuyor. Risale-i Nur mesleğini belli bir kalıp ve mizaca sokup, herkes bu kalıp ve mizacın içine girmeye mecburdur, bundan başka hizmet tarzı yok, bundan başka meşrep yoktur demek, hem fitrata hem de Risale-i Nurların geniş ve ihatalı mesleğine uygun olmaz. İşte "**çok fazla sıkı tutmayınız**" tabiri bu manaya işaret ediyor.